

**Presidential Communications Office
Presidential News Desk**

**SPEECH
OF
PRESIDENT RODRIGO ROA DUTERTE
DURING THE OATH-TAKING OF NEWLY-ELECTED PUNONG
BARANGAYS OF REGION 4A
(BATANGAS, CAVITE, LAGUNA, QUEZON AND RIZAL)**

[Delivered at Sta. Rosa City Sports Complex, Arcilla Blvd, Sta. Rosa City
Laguna | 14 June 2018]

Kindly sit down and salamat ho sa kortesiya ninyo.

I'd like to mention our guests who are with me. The Interior and Local Government officer-in-charge Eduardo Año *[applause]*; Senator Harry Roque Jr. --- eh Presidential Spokesperson pala. *[cheers]* Palagi akong nagkakamali, sir, sa totooan.

Presidential Adviser for Political Affairs Francis Tolentino. *[applause]* Senador, 'pag nandiyan ka na sa Congress huwag mo kaming kalimutan lahat.

Gusto niya patawag niya "Kuya Bong Go." *[applause and cheers]* Ito gusto na ayaw, gusto naman pero denial. *[laughter]* Pero 'yung pangalan niya wala dito. Singit diyan oh, number 3. Wala siya dito eh. Pero isiningit niya dahil ambisyosa siya. *[laughter]* Gusto niya maging senador.

Alam mo ito si Bong, do not ever think that he is loyal to me. I do not... I do not encourage even in the military and the police about nurturing personal loyalty. I do not need it actually.

I won the election and I'm just trying to do what's expected of me. Ah si Bong, he does not owe me anything and, if at all, he is there to serve government interest, period. Walang ano... *[applause]*

Presidential Adviser for Southern Tagalog Jose Maria Nicomedes Hernandez, sir *[applause]*; Representative Arlene Arcillas and other members of the House of Representatives. *[applause]* Ma'am, magandang hapon po; Sta.

Rosa City Mayor Danilo Ramon Fernandez [*applause*] yes, sir; the local government; my co-workers in government; mga nahalal na mga barangay captains; mga kababayan.

I have here as usual a two-page speech. Dalawa lang talaga. Baka sabi nitong gumawa nito eh hindi man masyadong importante 'yang Laguna. Patay na.

Well, actually standard 'to. When I was in the previous --- trabaho ko sa gobyerno, I never really exceeded more than three minutes magsalita.

But I am forced today to maybe just stick with the written --- not really speech but a dialogue with you and allow me to express what is in my heart bilang co-worker of government kagaya ninyo.

You know before I proceed, let me lay the predicate, the foundation of why we are here. And maybe not would really to compel you but the reason why we're here because we are talking of our country, period. And what is to the best interest of the Filipino people.

Now if you really want a short advice, all of the things that I read in your oath of office, I can summarize it in two words. You and I and everybody else --- or the military and the police --- and all government trabahante, our main purpose in this job whether I'm in my office sa Pasig River or you dito, the long and short of it is that, we protect the people.

And that includes taking care of government welfare, property, funds, and all others that would make the life of a Filipino at least a comfortable one for the next few months. You count the number of days, it's just around the corner. And I'm given a very short time to come up with something.

But if you remember and I was here campaigning, I never really promised you anything. And even during the presidential debates, I limited myself to bullets, isang sentence lang where I know that the one minute and 30 seconds would not be enough if you talk all about the things that you need to do --- a president.

First --- it was just four. Kaya ako maaga, whether in the debates or in the campaign trail, in the hustings, I will simply say: I will stop corruption in government. And mind you, ginagawa ko araw-araw 'yan. Walang araw dito na walang opisyal na pinapataksik ko.

I've been --- even those innocent travels, travels. If you have exceeded

something like 20 travels a year, I will ask you to resign. Eh hindi lahat ng meeting kaya ng Pilipinas na maglabas tayong lahat and waste the money.

And there are so many things that out of delicadeza we should have --- even the smallest... Respeto sa tao na huwag naman gastusin na 'yung pera left and right na ganun na lang. So I hate all of these things because I do not do it.

Were if not for the fact that I am diyan sa Pasig, I would hate to travel. Hindi naman ako mayaman but I've been to several countries. When I was a congressman, I traveled a lot with the others. But 'yon naman, if you are a member of Congress you'd understand why.

So I simply at my age cannot manage a long haul, 13 hours, 16 hours, mamamatay ako. Kaya ayaw ko na. And to think that I was flying --- lumilipad na po ako noong bata pa ako.

And today I seemed to have that dislike for even boarding a plane and sumusobra ng four, five, six hours. It's really a killing job. You know how it is. I know that you have all traveled.

Maski anong klaseng tulog gawain mo 'yan sa itaas. Pagdating mo sa baba, bagsak ka talaga. Either because of jetlag or simply because the sleep that you get up there.

Kaya minsan sa --- maiinis ako sabihin ko na lang t*** j***** 'to katagal-tagal, mabuti pa mahulog na ito [*laughter*] para matapos na 'yung kalbaryo natin dito.

Alam mo I will read this, if I have the time and you have the patience to stay there.

Ang problema natin dito sa Pilipinas ngayon marami para maintindihan ninyo. When I said when I was campaigning, apat lang 'yon eh. Sigurado ako. I said, I will stop corruption.

Left and right ang firing ko. Everyday. Undersecretary, lahat, mga chief of office, mga CHED because simply I did not like the way that money was spent.

Twenty-three years po akong city mayor ng siyudad ng Davao. Nagpunta ho kayo ng Davao? Napunta kayo? Oh well, visit Davao.

I am not gloating anything here. But kung pumunta ka ng Davao, ang laki-laki ng Davao, it's the biggest city in the world, and yet we are able to collect the garbage overnight. And when you wake up daytime, wala ka namang makita masyadong basura.

Well, some violators will just throw it there and then. But that's the human frailty --- ano na ng tao na 'yan eh. But there is a minimum of discipline sa Davao.

And I assure you can walk around at night and nobody would really bother you. Droga, sabi ko after corruption. Simple lang ako. I have run roughshod against almost everybody. 'Yung mga pari, 'yung mga human rights.

Ganun eh. I don't give a s***. Hindi naman ang pari, mga obispo ang nag-elect sa akin. Nandun pa --- nandoon pa sa kabila 'yung mga g***.

I simply... May trabaho ako kasi before I became mayor, I was a fiscal. I was doing trial work as a prosecutor. Medyo matindi ang --- a sort of the upbringing ko sa gobyerno.

So when I became mayor I said, I will --- I will build a city enough for you to be comfortable, sabi ko sa taga-Davao. But do not destroy my city and do not destroy the young of my city. Huwag ninyong sirain ang buhay ng mga anak namin kasi p***** i**, papatayin ko talaga kayo.

Sinasabi ko na ngayon sa lahat ng durugista, you know I don't give... Human rights, 'yan magdemanda kayo kung ano gusto ninyo and I will gladly go to prison. Wala mang problema sa akin, matanda na ako. In a few years time, I will begin to deteriorate and maybe go ahead sa inyo.

Pero kung sa trabaho ko takot-takotin mo lang ako ng human rights, ipakulong mo ako, eh p***** i**. Huwag mo akong bigyan ng b***** s*** nang ganun. Eh takutin mo lang ako na makulong ako tapos hindi ko matrabaho 'yung trabaho ko to protect the people and preserve the nation of the Republic of the Philippines. Gagawin ko 'yan.

Na sa droga marami na ang nadisgrasya. Mga mayors, nandiyan sila sa droga using the platform of their office as public official and then go into drugs and even to the extent of killing government policemen and soldiers.

Eh iyong ibang presidente kaya nila 'yung just sweep it --- sweep it under the rugs. Kung hindi ako na-presidente, hindi natin malaman kung umabot

pala ang milyon na tao naglilinya diyan sa --- on TV na puro na payat, reduced to inutility at napabayaan ang pamilya. Iyan ang mahirap.

At kung isang pamilya mo, anak mo, tinamaan ng droga, alam ninyo. Marami dito sa... Alam ninyo magkakaroon ka na talaga ng problema.

And you have to worry because 'yung mga bagay-bagay mo mawala. And this --- when the urge, when the monkey rides on the back --- parang unggoy 'yan kinaka --- kinakamot 'yung likod mo, then you need a fix.

Eh kung mayaman ka okay lang. But mahirap --- you start to steal. And if you do not steal, pakialaman mo ang buhay ng ibang tao.

There you rape the family, you rape the mother-in-law who's blind, you rape the daughter then pakialaman 'yung katorse anyos pati 'yung isang taon sa walang kalaban-laban, tusukin mo pa.

Ako, prangkahan ko kayo. Sa Davao nung mayor ako, maggalaw ka ng bata tapos patayin mo? Sabihin ko sa mga magulang, "Huwag ka na lang mag-demanda." Alam na ninyo kung anong kasunuran niyan. "Do not file charges. Forget it. I will help you forget it."

Patayin mo 'yung babae na walang kalaban-laban. Kaya ang mga tao doon behaved. Gawain mong... Ganito 'yan eh. Ang Pilipinas hindi mayaman. Ang Pilipinas marami, napakamaraming tao.

We should have been able to control the population commensurate to our resources but we did not. So until now, do not ever believe na we will be rice sufficient because there will never be a time na aabot 'yan sa mundong ito.

And if you have the remaining lands there, you can only plant so much. Ilan na lang naiwan? And Mindanao, it could --- properly cultivated, it can feed the entire Philippines. But what's happening now is pumapasok 'yung malaking pera. Hindi ko naman mapigilan because it is not prohibited by law.

Kagaya ng mining gusto kong hintuin kasi talagang sinisira ang ating bayan. And if you get to travel all around Mindanao, makita mo parang tanzan ng bote 'yung parang puro diggings at 'yung landslide.

And if they are near the, makita mo 'yung dagat, ang siltation brown. Matagal na akong mainit diyan pero the problem is we have the mining law.

And if I am the President, I have to execute the laws. And if the law says that you're allowed...

Noon, pabutas-butas lang. Ngayon it's an open pit. They would really just go around the top of the mountain until it is reduced to a few. Pero I will maybe, before December I will decide.

Ngayon magprangka ako. 'Yang Boracay. Wala naman akong interes diyan sa Boracay. Hindi ako naliligo ng dagat at ayaw ko rin tumingin ng mga babae na nakahubad diyan sa...

Marami diyan tinatanggal 'yung bra. Kaya minsan si Cimat, partner ni General Año. Si General Cimat 'yan, military. Dumaan ng Davao 'yan eh.

Sabi ko, "Ayusin mo nga 'yung ano..." Silang tatlo ni... Eh nauna doon si Cimat. Next day sa newspaper nakita ko naglalakad siya sa beach pero 'yung mata niya klarong-klarong nakatingin doon sa babaeng nakahubad. *[laughter]*

Sabi ko kay Cimat, "Akala ko ba inutusan kita na..."

"Yes, sir. Yes, Mr. President. I was there."

"Why did you spend...? Spent most of your time looking at those half-naked ladies?" Simula nun hindi na nagpakita. Siguro nagtrabaho na.

But to all, itong mga taga-Boracay, wala akong interes diyan. Walang Cabinet member na interesado diyan. And 'yung composition kasi, every time you make a move, they always portray...

You know, people judge best when they condemn. Kagaya lumalabas 'yung panghusga nila, pangsira.

Actually, I've been telling everybody, "Allow government to clean Boracay then after that, I will give it to the rightful owner."

Na kung 'yung mga mayaman, maniwala... If you are thinking of a world class... Kung hindi ko i-control 'yan, 'yang lupa diyan sa likod papasok, puro subdivision, mga bahay 'yan na magaganda.

Why? It's the... you're the near... you're nearest to the crown jewel of our tourist destination, Boracay.

Pagkatapos sabihin ko lang sa Congress, if they would agree with me, "You can cut a strip in front from the lowest to the highest point where the water reaches during high or low tide and you can count maybe one kilometer behind and that's it. 'Yung iba, i-land reform ko na. Ibigay ko."

Alam mo kayong mga mayaman. Wala mang mayaman dito. If you think that you can build your chalets, mga bungalow ninyo, forget it. I am not ready to proclaim it as a commercial --- unless and until there is a proclamation. But I would be kind enough to give the space for those who really owned it and it should be the people of Boracay.

I do not want big business there. Sabi nila that we earn five billion. So what? I can earn 200. Ibigay ko 'yan.

So I did not spend millions of pesos cleaning Boracay and just to give it to the rich. Maswerte kayo. I'll give it back to the poor.

Now, what is the idea? The idea is kagaya ng reform. Nagsabi sila, "Mayor, total failure ang land reform kasi pinagbili nila uli 'yung awarded." Sabi ko naman sa, "No problem."

It does not really hurt me so much. Why? Kung ipagbili nila, at least 'yung tenant mo nakahawak ng milyon o thousands of pesos na hindi nila mahawakan kailanman.

So ibigay ko 'yan diyan sa mga Mangyans. Kanila 'yan eh. Tapos balang araw, if so they would decide, if they convert the whole place into commercial --- residential, eh 'di ipagbili nila.

At least 'yung original tao diyan, 'yung mga Mangyans, makinabang sila ng... aabot 'yan easily about a million. O 'di okay na sa akin. Just like the failed land reform.

And the reason why I'm saying this is we cannot really maybe dream of sasabihin mo na self-sufficient.

There ain't no land anymore. Ang lupa sa Mindanao, the choices are really either sold, leased, rented out. Why? Because they want to produce from the land, which is really very fertile, gawaing cash crop. Meaning to say export. Banana, pineapple, cacao, lahat na.

Nobody plants because there are no more available arable lands for agriculture na pwede mong por hectare, por hektarya. Lalagyan mo ng palay or even corn.

Kaming mga taga-roon, mas sanay kami ng mais. Kay 'yun man ang dumarating lang sa amin many, many years ago. So we can eat both rice, mixed rice and corn, or corn. Wala kaming problema noon.

The fact is that most of the lands there are geared towards cash crop not food crop.

'Yan ang mga bagay-bagay na gusto kong malaman mo para magkaintindihan tayo and maybe you'd have a glimpse of what goes in my head.

Droga, wala akong ano diyan. If you destroy my country, you destroy the youth, p***** i** tatapusin talaga kita. You could be the mayor o governor. Lahat, lahat mayor tinawag ko na. Lahat governor tinawag ko na. Sinirahan ko ang Malacañan. Wala nga akong pinapasok na sundalo para hindi magkahiyaan.

Pero sinabi, giprangkahan ko talaga sila. "Huwag kang magkamali. Huwag mo akong bolahin. 'Pag hindi, hihiritan kita."

So 'yung may mga mayor talaga na matigas ang ulo because of greed. Alam mo pera 'yan. 'Pag nasanay ka sa pera, mahirap ka makalabas.

'Yang pera if you are earning millions everyday, it would be well-nigh impossible to stop it. Pero kung walang maglakas loob, talagang susuyupin tayo.

Now, let me just ask you. Wala bang mayaman dito sa atin? You serve the barangay? You have been a government employee. You get a pension. Let me ask you how much? Mga pulis, mga pulis dito. Ilan ang kikitain ninyo?

'Pag retire ninyo, ilan ang ibigay sa inyo? Pareho kay Bato? Eh hindi naman kayo PNP chief, it is always pegged to the last salary and which is really big because you are the PNP chief. Eh 'di mas malaki 'yung iyo.

But kayong mga ordinaryo, tayo. Tayo, unang-una wala akong nakita dito na mayaman. 'Yung sabi nila na drug pusher na mayor hindi ko nga nakita. Kanina pa ako naghanap. Wala dito. Doon, busy sa transaction sa droga. Hindi bale, mag-abot rin tayo. In the small corner, magkita tayo isa tayong kanto, mamili ka, ikaw o ako? Ganun lang 'yan.

Now, ilan ang pulis? How much do --- how much do you get? You retire at the age of 56? Okay.

You are given --- ordinary general, they get about mga seven, eight million, correct? Then you retire at the age of 56. Just about the time when our children 'yung iba patapos pa ng college. Dalawa o tatlo.

And if you get your eight million, diyan mo na kunin ang almusal mo, lunch pati dinner mo araw-araw pati panggasto. Ilang taon 'yang eight million ninyo? Sige nga.

Bata ka at the age of 56 --- 57, 58, 59, 60. If you live for another 15 years, saan ka pupulutin?

Kayong mga pulis, saan kayo pupulutin? Unless kaparte ka diyan sa droga na 'yan. But if you retire, ayaw ninyo rin magtrabaho nang husto. When you get to have your retirement, saan ka magbili ng pagkain mo araw-araw? 'Yung mga bata naiwan hindi pa napa-graduate.

Usually ang anak ng pulis three. Three, two. Sundalo minsan isa lang talaga 'yan sila. Kawawa. Because they're out. Out of range. And 'yun. Magkano ang hypertension ngayon na... It comes cheap?

Huwag mo akong bolahin. Walang nagbibili ng generic. I do not know why but we have never instilled the value of the generics dito sa ating country. It's always branded.

Diabetes, heart, itong mga sundalo, kidney. Kidney 'yan sila lahat eh. Kakainom ng tubig siguro sa bukid na madumi.

Most of these guys are kidney. Lahat 'yan sila halos na sundalo, nagda-dialysis 'yan after their service in government.

So anong pag-asa natin? 'Yung mga anak natin. Meron tayong konti then we sacrifice. Tayo, we deprive ourselves of... Mauna lang 'yung mga bata.

So pagka --- kasi pagtanda mo, medyo paralitiko ka na and it will come. It will come as the sun will rise in the east. Dadating 'yan. Itong ganito na usapan, those are the fleeting moments of life.

But on the long haul, lahat tayo --- maglakad. Sinong magbigay ng lugaw sa bunganga mo? Sino magbigay --- magbili ng antibiotics mo? Sinong magbayad sa ospital? Tapos ang pera mo 'di ba... Mortgage mo or ipagbili mo ang bahay with a purchase --- kung magkaya pa bang mabawi. Magpatong 'yan eh.

Sinong... Kung mamatay ka na, ang Pilipino ayaw ng lib --- ayaw ng dalawa, tatlong araw na burol. 'Yun sa bukid. I know of the stupid.... Nine days. Ewan ko kung anong practice dito. Nine days. Gaano kahirap? Nine days 'yan. Maski walang pera, nine days. Kaya ang punta ng --- ilibing mo na bukas...

"Ah, mayor..." Kasi sabi ng pari, nine days pa raw ang kaluluwa ng tao magpasyal. T**** i** 'yan. Bakit pupunta ka pa doon sa bahay ng kabit mo? Papasarapan mo pa 'yung babae sa espirito mo...

So who pays for all of this? Our sons and daughters. Ngayon kung may anak ako dalawa, productive, tatlo, pasok mo sa bunganga, sa ilong 'yung droga. Then we have a problem.

In the Middle East, there are thousands of Filipinos there. I am not attributing this practice in... Nagka-aregluhan na kami and well of course I'd like to thank the state of Kuwait. Lahat ng hiningi ko binigay nila.

And I thought it was a long-drawn. I was believing na pangmatagalan 'to kasi nagmura ako eh. Talagang masama ang bunganga ko.

And yet, the Ambassador went there then there was an impasse. And now we are back. So all of the things that I demanded were given to us. One day off. They can cook their own food. There will be no confiscation of passports and no physical abuse. And they can practice their own religion.

So about seven of them were granted. That's why I'm going to Kuwait. Huwag kayong mag-alala. I will just take the commercial flight. Mag-commercial lang ako just to say "salamat po" and then I'll take the next available flight back home. Just to show our gratitude.

Kaya itong mga nanay doon, tatay. You know...

Ayaw na ninyo magsalita ako? Ayaw niyo, uwi na ako. *[laughter]* Totoo.

Ibang tao kasi ayaw ma-lecturan (lecture). Hindi naman ako nagle-lecture. I said I'm having a dialogue with you. I'm not delivering a speech. Tiisin nila.

You must have heard of all the atrocities and the degradation of the human beings there. Tiisin nila 'yan. Rape, hunger, prejudice. Tinitiis nila hoping that makapag-trabaho sila after four or five years, they have remitted enough money, all believing that the family well off na.

You know, ang pamilya start with "magkasala tayo, magkasama." Ang mga bata, whatever be the ages, 'pag mawala ang tatay, lalabas sa pamilya na 'yan, this family becomes dysfunctional. Walang tatay eh.

Ngayon, may sitwasyon na ang tatay pati nanay mag-trabaho. So iiwan ang anak sa mga lolo, sa mga kapitbahay, sa mga kapatid. But the love of a father or mother is totally absent. And so the family is totally in shambles. Socially dysfunctional.

Kasi pagdating pa lang nila dito, hindi nakatapos. Kaya ito namang...

You know, sabihin nitong, itong ABS na isang ugok. Isa pa rin kayo. Alam mo...

Sabihin, "O si Duterte pinapatay ang mahirap." You know, if you are not stupid. Telling you again, ang shabu is a commodity of the poor. Ano ba naman 'yung 200 kung may sweldo ka na 4 or 3? Pero that translates into food on the table.

'Yung iba pinapaaral. So you'll always believe him. Pagtawag, "O kamusta kayo? Nag-aral ka?"

"Oo, ma."

Alam mo naman. Pagdating dito, adik pala. Walang natapos. And the sacrifices, 'yung kaluluwa niya pinupusta na niya doon. Ganun ang mangyari sa kanya. 'Di ba masakit?

"Bakit si Duterte..."

Eh lahat ng gumagamit ng shabu mahirap. Ang mga mayaman, cocaine. It's cocaine, heroin. 'Yung mga ecstasy, mahal 'yan. Hindi kaya ng taga --- pardon the --- mga taga-slum areas, squatter. Sila 'yung...

Now itong cocaine, cannabis, marijuana are organic. Ibig sabihin tanim galing lupa. Shabu is a deadly mix of chemicals. Toxic. That is why ang characterization ng shabu is that shabu use over a period of six months to one year would cause aggressive and violent, bizarre behavior.

Kaya makita mo pati mga bata, kung sinong nag-g*****. Patayin mo 'yung...

Kagaya ng teller, hindi marinig ng sa loob. She was living with the father and mother. But she was knocking at the door desperately but there was a downpour. So the parents inside could not hear anything.

At maya tinabihan lang ng karpintero na high. Ayon. Dinala na rin doon sa nire-repair nila na building. Niyari. Pinatay pa. Kaya ako...

Sabihin mo, "Bakit ang reaksiyon ni Duterte bayolente?" Eh sabi ko, "I have to protect the people." Kung hindi kita mapakiusapan sa malinis na paraan, eh p***** i** mo papatayin kita. Sigurado 'yan.

Lahat 'to, camera. Balik-balikin ninyo 'yan. You destroy my country, you destroy the youth. I will kill you. Period.

Just like the public officials, bobolahin ka pa na, "Mayor..." Kasi 'mayor' I do not want to be called President. Just call me mayor. Naninibago ako diyan sa Presidente. Marami kasi 'yan eh. Presidente ng kapunungan ng mga u*** at ma*****. *[laughter]* Kapunungan ng mga pangit. Siya 'yung presidente. Buti pa mayor.

Tsaka sorry hindi ako naka-barong. Kasi kagabi namatay man --- namatay naman si Roilo Golez. May dinaanan akong isang patay pa. Pagsilip ko doon sa kabaong, ang barong niya pati 'yung barong sinusuat ko pareho 'yung burda. *[laughter]*

Anak ka ng... Pagtingin ko nang ganun. Isang tindahan lang ata ito eh. *[laughter]* Kaya kanina I was trying out... Eh pauwi na rin ako ng probinsya. Sabi ko ganito na okay na. Pagsabi ng yaya, 'yung helper.

"Ito sir? Kasi nakalagay dito formal attire, barong."

Kung mag-tingin-tingin ako 'yung... Alam mo 'yung kay Diño, mukhang meron rin akong design na ganun. 'Pag nasuat mo 'yan sa kabaong, hindi ko... P*** *[laughter]* Punitin ko 'yung akin.

So ganun. Paano tayo magkaintindihan niyan? Sabi, "Duterte ganun 'yan." Alam mo, adre wala na akong re-election. All I have to do is just do my duty. That is what the people and the law allows me to do. Or allow me to do.

Ngayon, sabi ko. Anong pangatlo? That I will talk to the enemies of the state. And I'm doing it. Corruption, I'm firing people left and right. Drugs...

Sabi ni --- itong mga human rights na ugok na 'to. Sabi nila dito, nagdating 'yung mga --- isa 'yung mga Ameri --- mga puti rin na mas ugok sa atin.

Alam mo, do not... 'Yung mga taga-Europe, European mga... Maniwala ka diyan. Dito kayo makinig sa akin. Mas bright tayo sa kanila. Totoo lang. Magpakita...

Thank you. Hindi ako bright. 75 lang ako. *[laughter]* Sa totoo lang.

Alam mo, itong anak ko si Veronica. Dalawa ang asawa ko eh. Natural.

Nakasakay ba kayo ng jeep? Pasahero, ganun? O kita mo 'yung tabi sa driver? Reserba 'yan. *[laughter]* T*** i** kung 'yung sasakyan may reserba na bakal 'yan pati wiring, ako pa kayang tao? *[laughter and applause]*

Palakpak, palakpak. Kalahati itong mga g**** 'to may mga kabit 'yan. *[laughter]* Sus. Kaya... Saan ang asawa ninyo? Nandiyan kayo ma'am? Lalo 'yung matagal na... Ano kaagad. Flashlight, Baterya. Magpatrol. Maniwala ka diyan. *[laughter]* Manakawan lahat barangay si kapitan nakapatong doon sa... *[laughter]* Pareho man tayo. Kaya alam ko. *[laughter]*

Ngayon, magsabi sila: O ito 'yung pinatay ni Duterte." What a f**** s***.

Ang nakalagay doon... Ba't hindi mo tinanong bakit namatay 'yung mga p***** i** 'yan? O tapos dito baliktarin mo. Ilang tao namatay, ilang bata na-rape? O kita mo 'yung Ombudsman na piskal, sinaksak ng...

'Yan ang, 'yan ang masakit. Itong human rights. Hindi nagtatanong ilan ang pulis. Ako... Ayaw ninyong maniwa --- Everyday, I lose two to three policeman a day and about two to three to four soldiers a day in the entire country.

Ngayon, makipag-sapalaran na ako maghinakit ako sa mga --- eh pinasok mo 'yan sinabi ko sa inyong huwag. Huwag, nakikiusap ako. Huwag kang pumasok diyan. Kasi either it's you or me. O ang kalaban mo gobyerno.

Maski mayor, mayor ka. Maabutan kita. Maghanap ka na lang ibang negosyo kung hindi mag-girlfriend ka na ng maganda na may pera. Marami man diyan. Mang-agaw ka na lang ng asawa, 'yung maganda. Pero kung ikaw pa ang maggastos, p***. Medyo naman may konting pera para...

So 'yan ho ang sentimyento ko.

NPA... Sabi ko nga sa mga sundalo, huwag kayong masaktan. Alam ko sa puso ninyo masakit talaga 'yan to make peace with the enemies of the state.

The problem is... One of my commitment is that I will talk to the enemies of the state, talk about peace, and maybe in the fullness of God's time, we will realize our dream for a troubled Philippines.

So I'm talking to Sison. Not... Sabi niya June. No, I'm not ready for that. Eh kailangan ko pa ng konting panahon.

Tapos 'yung MI, it's in Congress, 'yung BBL nila. Hopefully pagka pumasa 'yan --- but if it's not acceptable, wala na talaga akong magawa.

I'm talking to Misuari. But Misuari naman is a kind of --- over the period of years nagkaroon kami ng magandang rapport. Sinabi niya, "Sige Mayor, you just craft a --- what is a morally, socially, economically proposal."

Ang kanila namang --- duda ko 'yung Liguasan Marsh kasi umiilaw talaga. There are certain portions of Liguasan Marsh, sindihan mo, umaapoy. And they say there are about a trillion cubic meters. I do not know.

Ang sabi ko sa kanila, one thing, we will not touch anything there. That is my promise. We just live in peace and you can have all the income of your minerals, except maybe pay the government for the regulatory work. Kailangan malaman ng gobyerno kung ilan ang nabili mo.

But all others, 'yung kikitain ng Moro, inyo na 'yan. Like in Boracay, wala akong --- wala. Sabihin niyo may papasukin ako itong mga sugarol, lalo na.

Kaya ko finire (fire) out 'yung government corporate counsel because meron siyang franchise, APECO, to operate a gambling casino. You have been to APECO? It's nothing. Warehouses there. There are no beautiful buildings or hotels. And just to get the permit.

Ngayon, he started to farm out the gambling permits outside of the jurisdiction. Hanggang pumasok na siya ng Bulacan. Eh sabi ko hindi naman ito PAGCOR. There's only one body who can do it and I've always been insisting it should be PAGCOR for government control. Nalaman ko...

Pero ako, tanungin niyo, ayaw ko ng sugal. Bakit? Nung estudyante pa kami, pagdating ng allowance punta kami ng jai alai. Kaya talagang hindi na mabuksan 'yan. Kalokahan 'yan.

Isugal namin 'yung mga allowance namin. 'Pag naubos lahat for the rest of the month, nangungutang na kami ng pan pati 'yung tubig sa... Tubig pati pandesal. Eh naubos naman sa sugal.

'Yung panahon ni Estrada gusto nilang pumasok. I will not mention his name but si --- you know... a gambler. Sabi ko, "Alam mo kaibigan tayo. We have been friends. Huwag mong ipilit 'yan 'pag hindi mag-aaway tayo."

Sinabi ko na 'yun kay Erap. "Sir, hindi ako papayag. 'Yung kaibigan mo papuntahin mo lang mo kung saan mo gusto but not in my city."

Ngayon, ang Presidente ako. There will be a limit to the gambling places that...

Nagfa-farm out na siya. Para siyang PAGCOR. Nagbibigay rin ng franchise for... So he was the latest to be fired 'yung government corporate counsel.

Sabi ko, if that is the way how you interpret the law, abugado man tayong dalawa, you are creating another PAGCOR. Simply because of that franchise. Huwag mo akong lokohin. You go.

So I'm talking to everybody. BBL, you just keep track of that. 'Yung kay Sison maybe July. I have invited them for 60 days lang. Sinabi ko na sa military, "Bigyan mo lang ako konti."

Because I am not a policeman. I am not a military man. I am a worker of government who promised you that I will do everything baka sakali we can attain a peaceful Philippines. That's the long and short of it. Wala akong ano diyan sa... Ayaw ko.

Pero ito, ayaw ko sana pero puro giyera na lang tayo. Puro na-i-sparrow naman. Kaya ilang beses ko ng sinabi huwag na kayong mamalengke. And that...

Alam mo, nakakatawa talaga ang buhay ha. Nandoon si General Año, siya 'yun eh, siya 'yung Chief of Staff noon pati si Delfin Lorenzana, Secretary of Defense.

Sabi ko, "Del..." Sabi ko kay General Año, "Bakit 'yung sundalo ko pinapatay ng --- parang aso lang?" Kasi 'pag namamalengke doon bibili.

Namamalengke 'yung tao, hinihiritan kasi 'yun kunin 'yung baril, kunin... Sabi ko, "Wala ba talaga itong solusyon na ito? Bakit ganun? Hanapan ninyo ng paraan."

So itong si abaw linte nga Ilonggo. Si Piñol? "Siya, may-ara ko nga solusyon ah." Sabi ko, "ano?" "Eh may undersecretary ako na very bright, magna cum laude. Eh mahusay siya." "Okay. Sige, kausapin natin."

Ngayon DOT na. Pero bright talaga. Sabi niya --- nag-usap kami. Sabi niya, "ano bang problema ninyo?"

Sabi ko, "Ang problema ko sundalo ko pati pulis ko pinapatay parang aso kasi 'pag mamalengke."

Tapos sabi kaagad ng ale, "Hmm... 'Yan ba?"

"Oo, oo."

Sabi ng babae, "So bakit hindi niyo hindi dalhin 'yung palengke doon sa kampo? Hindi ba ninyo naisip 'yan?"

"Ewan ko si General Año siguro kasi blinded by your beauty."

Nakatingin lang kami doon. Wala namang nakikinig. So 'yan lang pala ang -- - 'yun pala ang solusyon. Pinapatay 'yung... Eh 'di dalhin mo 'yung palengke doon sa kampo.

O, 'yang ngayon may kooperatiba pumunta ng mga kampo, all over. Ngayon, kasama ko 'yun siya. 'Di simple lang pala. Kailangan pa tayo ng magna cum laude sa UP.

Sabi niya, "Eh dalhin lang ninyo 'yung..." 'Yun lang ang solusyon.

"Okay, 'yan?"

"Oo, oo."

"'Yan lang pala eh."

So I'm talking to everybody, terorista pati mga droga. Huwag mo akong --- I am not available at anytime for you. I do not talk to criminals and terrorists.

Terorista naman sa Mindanao, bantay kayo. It's a long haul. Actually, wala man akong panahon. I would like to explain sana 'yung laro ng geopolitics diyan kung bakit. Pero it would take time mag-alas sais na.

Sabi sa akin, alas kwatro pa daw ng umaga nandito na kayo. Sino naman nag-balita sa inyo ganun kaaga magising ang tao? *[laughter]*

Now dito. I'm winding up. Ako, presidente. Mag-prangkahan tayo ha. Ako jurisdiction ko Pilipinas. I enforce all the laws. Constitution, the laws of the land.

Kayo mayor. In the level of authority, kayo 'yung mayor sa barangay ninyo. Eh ang liliit ng barangay ninyo, bakit nakakalusot pa 'yung droga at 'yung iba nagnenegosyo pa ng droga?

Kaya minsan namatay kayo. Magtanong, "Sinong pumatay?" "Ewan ko." "Ano ba trabaho ng y*** na 'yun?"

"Sir balita namin droga."

So do not ask me. Pareho ang powers natin. Sa barangay ninyo, you can enforce illegal logging. That's a national law. Ang inyo is the national law, Constitution, national law, tapos yung ordinances sa city and 'yung mga resolution or the barangay ordinance.

Bakit ninyo hindi malinis ang barangay ninyo? Ngayon, kung takot kayo o ayaw mo ng gulo kay kumpare mo 'o yung asawa noon naging girlfriend mo, eh 'di sabihin mo sa amin.

Eh 'yun ang trabaho --- anong trabaho nitong mga pulis pala na ito? 'Di pumunta ka doon sa municipal police, chief of police, tapos sabihin mo 'yung problema.

Kung sabi niya medyo mahirap. Paalamin mo yung local government level. Ang chief si General Año and we will talk about it and we will solve the problem for you.

Ngayon, ano ang resbak ko? Well kung ako, nung na-presidente ako there was this five-year plan by the previous... Kay Gloria pa yan ang five-year plan.

Sabi ko, "Sundin ninyo. Sundin ninyo. Huwag ninyong ibahin para walang..."

Total, naging mayor ako ni isang barangay captain wala ako. Dito, wala. In Manila, wala. Wala akong isang barangay captain.

And yet I won and therefore I owe it to the people of the Republic of the Philippines ang... *[applause]*

Sabi ko, "Sundin ninyo. Walang pabor, pabor. "

So if you have noticed, you have --- to Cebu, pinakamagandang airport sila. It can compare with the airports of Hong Kong. Ganun kaganda.

Pagka ang pera talagang ginastos lang sa iyong proyekto... Never mind about Tugade. Kay may narinig ako, "Tugade may..." Tugade is a millionaire. Billionaire na 'yan.

Classmate namin 'yan ni Aguirre. Ito... Secretary Aguirre.

Valedictorian 'yan, Nagtatrabaho pa 'yan, estudyante pa kami, mayaman na 'yan. Huwag kayong... Ngayon bilyonaryo 'yan. 'Yung mga buildings diyan sa malapit sa NAIA 1, may apat siya diyan na malalaking warehouse. Huwag kayong...

Si Vit ganun 'rin. Nagsawa na lang ito. Malaking kita ito. *[Magkano ang kita mo na para manalo si...?]* Siya 'yung nagpalaya...

Kaya kung gusto ka, makapatay ka, tapos medyo tingin mo tagilid ka, hanapin mo si... Mahusay 'yan. Malaki lang tumaga. *[laughter]* Kaya naging mayaman. May ano ito sa Quezon 'to si...

Ayoko naman magsalita na ako ano ko pobre o mayaman. Magsabi ako pobre ako. "Eh nagbobola ito." Kung sabihin naman kung mayaman, "O saan kumuha ito ng pera? Akala ko ba galing ito sa mahirap?" Kaya ako shut up na lang. Basta ako trabaho. Punta kayo ng Davao, tingnan ninyo. 'Yung parang...

Eh kayo 'yung presidente ng barangay ninyo. Eh bakit... Kaya ganito. 'Pag ang barangay ninyo palaging lumalabas sa intelligence community na maraming transaksyon na droga ibig sabihin hindi kayo gumagalaw.

Then I will --- I will give you a chance. Ang pinaka is gross neglect of duty and I can either suspend you or dismiss you outright. Gagawin ko talaga 'yan. Pero kaibigan tayo. Pero gagawin ko 'yan hindi dahil kaibigan tayo, dahil may trabaho ako.

Ngayon kung lalabas na lang palagi 'yung ano mo... Kaya --- noon may mga kagawad daw, nag-object na bigyan kong armas ang mga barangay captain, ito 'yung mga kagawad nasa droga.

Takot mamatay. But I can --- Huwag lang yung heavy ano... Shotgun. Shotgun. Maski bigyan ko kayo tig-dalawa, tatlo. Magbili kayo o ako ang magbigay. 'Yung sa patrolya.

'Yung mga drug addict, there's only one instance actually that you can kill a person, justified. If your life, 'yung mismong buhay mo, is placed in jeopardy, in danger, na baka ikaw ang maunahan, tapos tingin mo 'pag hindi mo unahan 'to, tatamaan ka ng 45 o --- patay ka talaga. Unahan... 'Yang shotgun na 'yan hindi naman 'yan bukid eh. Malapitan na.

There was a time na 'yung pulis. Ewan ko kung nandiyan pa. Pero kung nandiyan pa o wala, magbili tayo. But I will be selective. And you must report at least 'yung barangay mo, must be under the control of the police.

Ikaw lang magbigay ng direction. But the actual, 'yung operation, pati 'yung paano --- belongs to the police. Pero bigyan ko kayo ng armas. At pagbaba mo, pag-akyat mo doon sa kapitbahay mo, a kilometer away, pag-akyat mo doon sa bahay ng kulasisi mo, nabaril mo 'yung asawa, 'yun ang problema. Pinatay mo dahil gusto kang mag-takeover.

Kayo 'yung... You know, I'm not trying to scare you but General Año is a military man. Hindi kagaya ito na mapakiusapan mo na... At saka 'yung trabaho niya hindi ako makialam. Mag-tanong kayo maski sino. 'Yan si Roque. 'Yan si Vit. Si General Año.

There will never be a time na 'yung mga transaction ng LRT, MRT, highway, 'di 'yan umaabot sa akin. It does not reach my table. It begins and ends with Año, if it has something to do with DILG. It begins and ends there kung sa Transportation.

Wala akong pinipirmahan, wala akong hinahawakan. At hindi... Kaya sabi ko itong mga media na ito. Sabi, corruption. Nagbobola ka. I do not even, even review.

Basta ako binigyan ko project ng DILG, project ni Roque. Bahala kayo. Ngayon, you just do it right. Kasi pagputok, ang problema, ito tayo na ang magharapan. It becomes a problem.

So most of my --- I think three Cabinet members, four. Kaibigan, classmate ko pa eh, classmate namin.

Ang sabi ko na 'yung tao pabalik-balikin mo. I mean I can understand once. Na 'yung si Say ng --- undersecretary ni... Hindi nga alam ni Bebot Bello na tinanggal ko. Kasi 'yung mga recruiter pabalik-balikin tapos... Kaya kayong transacting public, bilangin lang ninyo.

Because today, one month lang ang Cabinet member. Ang --- I think ang directors mga 25 days sila. They have limited...

Eh sa Davao nga si Inday basta permit lang... Ako three days noon. Nung na-mayor 'yung butangera, one hour. Kaya nag-[unclear]. Ako, three days. 'Yan, 'yan ang corruption. Pabalik-pabalikin mo 'yung tao. Bilangin lang...

'Yung nakikinig sa akin, may transaction kayo, register of deeds, 'yung mga lupa ninyo o national, mga statistics, census and statistic.

'Pag binalik kayo more than twice, i-report na ninyo diyan sa 8888. Kasi i-publish 'yan.

"Attention Duterte. Itong opisina na ito pati..." Pangalanan mo. Akong bahala. I would protect you. "Itong si ano, pinabalik ako hanggang ngayon pang-anim na beses."

There is only obviously one reason why we are doing that. At talagang gusto mong hingi nang hingi. Dagdag nang dagdag. Kaya kayo, hindi man ninyo lahat kilala. Maski sino sa inyo, you can either call 8888 or you can go to me.

Kaya 'yung frigate, 'yung nadali 'yung... Doon sumikat si Bong eh. Hindi amin 'yung kontrata na 'yun. Tapos na. Ang nag-complain 'yung natalo.

Kaya sinabi ko if it is corruption, you can go direct to me. Maski sino sa inyo. Maski anong opisina. Basta pabalikin kayo hanggang limang beses that is already corruption to me. Kasi ang ibig sabihin niyan, maghingì lang.

And anything that really is tingin niyo masama sa bayan. 'Yan na lang ho ang mabigay ko sa inyo. Wala tayong pera. I cannot promise you heaven. But at least I can improve your comfort.

'Yun lang 'yun transaction sa gobyerno, sa statistics, Professional Regulation. 'Pag pinapabalik kayo dalawang beses, sabihin mo na "P***** j** mo, sabihin ko kay mayor 'yan." At saka kung hingian kayo, sampalin mo, sampalin mo.

Sabihin mo, "P***** i** mo, binabayaran kita tapos ganituhin mo ako. Sino ka?" Sipain mo para magkagulo. Maghanap... Sabihin, "P***** i** 'to, kinikilkilan ako eh. Eh sabi ni mayor sampalin ko raw."

Magtawag 'yung pulis, "Mayor, totoo ba pinapasampal mo ito si director?" "Oo, totoo 'yan. Sige ikaw, sumampal ka rin." *[laughter]* P***** i**...

Ako talaga nambubudyak ng tao. Hindi akalain ng Malacañan. Sugat ko pa o. Linya. Nakalinya pa, straight. First time na makita ng PSG na. "Tawagin mo nga 'yang p***** i**."

Tapos pagdating ko 'di sampal na. Sampal dito, sampal doon.

Sabi niya, "Mayor maawa ka sa akin, may diabetes pa naman ako."

"Ha? Bakit hindi mo sinabi? Ano ka pala. O kape, kape. 'Yung mainit ha? May diabetes 'to."

Pagdating 'yung condiments, meron 'yang --- may asukal ganun. Dala 'yun. Binuhos ko 'yung lahat ng --- kinunan ko ng tubig. Binuhos ko lahat 'yung asukal.

"O, may diabetes ka man kaya? Inumin mo. P***** i** mo. Patayin kita dito. Inumin mo."

Ininom niya. Sabi ko, "Ano?"

Tapos naasar pa ako. Sabi ko, "P***** i** talaga kayo mga extortionists."

Eh wala man akong dalang pera. Panyo lang pati... Ito pang... Pero 'pag ito ang gamitin mo makalimutan mo.

Sabi ng asawa ko, "P***** i** bakit may pula ito?" 'Di ito ang gamitin ko pagkatapos niyang...

Malinis. Eh simple lang naman 'yan. Ganun lang 'yan eh. Pero kung bugokski ka...

'Pag may ano sabihin mo, "P***** i**," sabihin mo, "ako nagbabayad ng sweldo mo." In the same manner na kayo nagbabayad ng sweldo ko.

I will allow anybody hanggang basurero, hanggang sundalo, hanggang direktor, hanggang kagawad, governor. Ang hinihingi ko lang Pilipino ka.

Pero magpunta dito 'yung mga madre, tapos magdaldal. Turista ka lang. Hindi ako papayag ng ganun.

Ni minsan tayo napunta naman kayo ng America. Tingnan mo behave tayo. Dito magpuntahan itong mga madre pati pari aatakihin pa ako.

Ito Kadamay ngayon. Eh bagong bahay ng mga sundalo, ninak... Kaya sabi ko, "Ako nagwa-warning ha. Sabi ko sa pulis, "Kunin ninyo ulit." Kung gusto ninyo ng away, sabihin ko sa pulis bigyan mo ng away.

Kung magkamatayan, huwag kayong mauna. Pero kung kailangan pumatay kayo para i-implement ang legal na regulasyon, gawain ninyo. Mamatayan? Lima, anim, pito? Wala akong pakialam.

Sinabi ko na sa inyo, nung unang inagaw ninyo 'yung mga bahay ng pulis, sabi ko na lang sa mga pulis pati militar, "Huwag na ninyong pakialaman. Ibigay na lang natin. Tatal pareho 'yang Pilipino. Pobre na rin."

"But I hope," sabi ko, "it will not be repeated."

Kayong mga Kadamay, umalis kayo diyan. Pagka nagkal*****-|***** ang buhay diyan, may mamatay, before the nation sabihin ko, "Well, that is my order." Mahirap 'yang i-hostage mo ako na takutin mo ako ganun. Eh...

Ngayon, sinong gustong mag-tulong sa inyo? 'Yung mukha ko sinusunog ninyo tapos maghingì ka sa akin ng bahay. G*** ka ba? *[applause]* Totoo.

Kayong mga Left. Sinusunog ninyo 'yung... Ito, may SONA. O, p***** j** ninyo, gawain ninyo 'yan pero huwag kayong maghingì ng tulong sa akin kasi may pulis ako, may militar ako. Ang sabi ko sa kanila, "Maintain law and order in this country."

Kung madisgrasya kayo problema na ninyo 'yan. Ngayon... Iniihian ninyo mukha ko tapos sinusunog pa ninyo 'yung... Ngayon, maghingì kayo ng tulong? T*** j** ninyo problema ninyo 'yan. *[applause]*

Sinong tinatakot ninyo? Ako? T*** j**. Wala na akong eleksyon tutuparin. Eh... Bahala sila kung manalo 'yung kandidato ko o hindi. Hindi ako interesado diyan.

Sabagay magkakampanya lang ako kay sa mga mukha ni Roque pati ni Bong. Eh maniwala ka pala? Istorya man lang 'yan.

Ang Left, galing ako diyan, adre. Galing ako diyan. Tanungin ninyo 'yung matatandang mga komunista. So do not f*** it with me because I was once also like you. Mabuti 'yang magklaro-klaro. I will not give you the day dito.

'Yung mag-demonstrate kayo na ano that's a freedom of expression. I will allow you. Maski diyan mag-ano ng mga ano... O sige. Freedom of expression.

Pero mga y*** kayo, kung maghingi kayo ng tulong sa akin, solohin mo, doon kayo sa Kuwait. Doon kayo mag-trabaho.

Sunugin mo 'yung mukha, ihian mo pa 'yung mukha ko tapos maghingi ka ng tulong? Maghiga ka muna sa daan, ihian ko 'yan lahat mukha ninyo. *[laughter]*

So 'yun lang po siguro. That's the most important really --- the thing that I wanted imparted to you is that there is no difference between me and you in terms of --- in the jurisdic --- territorial jurisdiction [mine?] is an entire Philippines.

But in terms of authority, pareho lang ako. I cannot simply fathom --- hindi ko makawkaw kung bakit hindi niyo gamitin 'yung pagka-presidente mo ng barangay mo.

Total kung lumaban diyan --- it's a direct assault kaagad. In addition to what he...

At saka huwag kayong ma-ano. I said the only thing that you're allowed to do is 'pag nagkahirap-hirap at pumatay ka, it's because your life is in danger. Pero kung patalsikin mo na 'yung isang paa, paglabas sa ospital bigyan mo ng ano, 'yung --- mura man 'yan, aluminum man 'yan. Ayan.

Ang pinag-usapan patay eh. Kagaya ng magnanakaw. Ang ano ng batas is mas mahal ang buhay sa tao kaysa ninakaw niya. I agree. Wala akong problema diyan.

Kasi nung fiscal ako 'yung magkuha sa convenience store, pagtingin ko talaga sa, "Sir wala talagang..." Eh medyo maliit rin ang Davao. "Ako na," sabihin ko sa --- "Magnakaw 'yan ilista mo lang bayaran ko."

Hindi naman tayo nagkulang sa --- the compassion of a human being. Pero kung ikaw babuyin mo akala mo --- akala ninyo naka-swerte kayo?

I will give you until noon tomorrow. Umalis kayo and I will order the SAF to go in.

Pagka lumaban kayo at namatay kayo, problema ninyo 'yan. Wala ako. If I have to maintain --- kung may maalaala kayo...

Ngayon kung anong sabihin sa publiko, ginagawa ko talaga. Umalis kayo by 12. 'Pag hindi sabihin ko ang pulis with the riot, back upan (back up) ng SAF. Magkamali kayo maggamit ng armas, kung mamatay kayo, 'yun ang dapat para sa lahat.

Maraming salamat po.

--- END ---